

**UCHWAŁA NR XIX/165/2021
RADY POWIATU HAJNOWSKIEGO**

z dnia 29 kwietnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023.

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920.) i art. 180 pkt 1, art 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady

Eugeniusz Saczko

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021 - 2023**

Spis treści:

1. Wprowadzenie, podstawy prawne programu.....	1
2. Diagnoza.....	2
3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim	4
3.1 Wymagania stawiane kandydatom na rodziny zastępcze.....	4
3.2 Rodzinne formy pieczy zastępczej.....	5
3.3 Pomoc dla rodzin zastępczych.....	5
3.4 Rodziny zastępcze w Powiecie Hajnowskim	6
3.5 Limit rodzin zastępczych zawodowych.....	7
4. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim	8
5. Osoby usamodzielniane.....	10
6. Wydatki związane z funkcjonowaniem pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim	11
6.1 Odpłatność gmin za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.....	11
6.2. Wydatki Powiatu Hajnowskiego za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.....	12
7. Analiza SWOT.....	13
8. Cele i działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.....	15
9. Zakładane rezultaty realizacji Programu.....	24
10. Beneficjenci Programu.....	24
11. Monitoring Programu.....	24

1. Wprowadzenie, podstawy prawne Programu.

Rodzina jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną. Stanowi wspólnotę osób, która jest pierwszą, podstawową i najważniejszą formą życia indywidualnego i społecznego. Dobrze funkcjonująca rodzina daje człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokaja jego potrzeby, wprowadza w świat wartości i społecznie akceptowalnych norm. Rodzina, która działa w sposób prawidłowy, zaspokaja potrzeby jej członków. Środowisko rodzinne powinno stanowić źródło miłości, akceptacji oraz dawać poczucie bezpieczeństwa. Dzięki interakcjom z najbliższymi kształtuje się osobowość, system wartości, a także postawy prezentowane w dorosłym życiu. Jeżeli kondycja rodziny pogarsza się, wpływa to w sposób destrukcyjny na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa.

Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej zawiera ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821 ze zm.). Ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej różne obowiązki oraz dzieli kompetencje.

Podział kompetencji w zakresie organizacji pieczy zastępczej pomiędzy samorządami:

Gmina: profilaktyka, praca z rodziną biologiczną.

Powiat: piecza zastępcza, w tym rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze, usamodzielnienia.

Województwo: ośrodek adopcyjny, regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zarządzeniem nr 32/2011 z dn. 29.12.2011 r. Starosta Hajnowski na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce. Zadania powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez tę jednostkę.

Zgodnie z artykułem 180 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy powiat zobowiązany jest do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

W związku z wygaśnięciem poprzedniego „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej”, który obowiązywał na lata 2018 – 2020, zachodzi konieczność opracowania kolejnego programu będącego w dużej mierze jego kontynuacją.

Niniejszy program został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce we współpracy z innymi podmiotami działającymi w sferze pieczy zastępczej. Program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Hajnowskiego oraz zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. W programie wskazano konieczność podjęcia działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także podnoszących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie Powiatu Hajnowskiego.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym programie, są podejmowane i realizowane również w oparciu o inne akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Konwencja Praw Dziecka (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. nr 292, poz. 1720).

Program wpisuje się w założenia:

- Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego na lata 2021 – 2030,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hajnowskiego na lata 2016 –2022,
- Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021.

2. Diagnoza

Współczesne modele małżeństwa i rodziny podlegają istotnym zmianom. W szczególności, coraz mniej aktualny jest tradycyjny wzorzec, w którym to mężczyzna pracuje poza domem, a kobieta troszczy się o „ognisko domowe”. Sytuacja ta implikowana jest aktualnymi przemianami cywilizacyjnymi, obyczajowymi, kulturalnymi i ekonomicznymi. Obie płci nierzadko nie pełnią już w rodzinach tradycyjnie

przypisywanych im ról. Obserwuje się rozwój konkubinatu, życia w pojedynkę, czy samotnego rodzicielstwa. Wiele, szczególnie młodych osób, negatywnie nastawiona jest do formalizacji swojego związku partnerskiego poprzez ślub cywilny bądź obrzęd religijny

W obecnej rzeczywistości społecznej mamy do czynienia ze zjawiskiem, które socjologowie określają jako kryzys rodziny. Obserwuje się rozluźnianie więzi między rodzicami i dziećmi. Dzieje się tak między innymi dlatego, że aktualny system gospodarczy i kryzys ekonomiczny wymuszają na dorosłych poświęcanie większości swojego czasu na pracę zarobkową. Coraz rzadziej rodzice mają czas, żeby przekazywać dziecku wzorce zachowań, tradycje, normy społeczne. Brak obecności rodziców sprawia, że funkcję socjalizacyjną przejmują rozmaite jednostki lub instytucje, np. żłobki, opiekunki do dzieci, przedszkola, szkoły.

Bardzo istotnym zjawiskiem jest także wzrost zachowań, określanych jako ryzykowne, które mają miejsce w rodzinie. Ogromnym problemem są różnego rodzaju uzależnienia, które dotyczą już nie tylko dorosłych, ale także dzieci. Częstym zjawiskiem jest też przemoc, zarówno w sensie psychicznym, fizycznym, seksualnym oraz ekonomicznym. Ofiarami rodziny dysfunkcyjnej, niewypełniającej we właściwy sposób swojej roli, są przede wszystkim dzieci.

Uznając zasadę autonomii i prymatu rodziny, która jest zapisana w wielu aktach prawnych, w tym w ustawie zasadniczej, Konstytucja RP dopuszcza możliwość interwencji w sferę władzy rodzicielskiej. Także Konwencja o Prawach Dziecka, która wyraźnie wskazuje prawo dziecka do wychowania w rodzinie, wskazuje możliwość ingerencji w rodzinę, aby w miarę możliwości zniwelować sytuacje kryzysowe. W myśl zasady pomocniczości struktury społeczności wyższej i wyżej zorganizowanej (struktury samorządowe, administracji publicznej, Państwo) nie powinny podejmować żadnych działań – zakaz ingerencji – w rozwiązywanie problemów społeczności niższej i niżej zorganizowanej (jednostka, rodzina, małe struktury lokalne) w sytuacji, gdy ta społeczność potrafi sama rozwiązać swoje problemy. W przypadku rodziny, wspólnoty wyższe powinny szanować jej autonomię dopóty, dopóki istnieją możliwości samodzielnego radzenia sobie z występującymi problemami.

W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie samodzielnie wypełniać swoich podstawowych zadań i funkcji, obowiązek ingerowania w rodzinę w celu pomocy w odbudowie i podtrzymaniu zagrożonych funkcji spoczywa na właściwych służbach publicznych – to tzw. subsydiarne towarzyszenie. Taką sytuacją jest zagrożenie dobra dziecka. Pomoc na tym etapie powinna być realizowana z uwzględnieniem aktywności i woli samych zainteresowanych, by nie uzależnić ich od pomocy – dopomagać, nie zastępować. Bardzo ważna jest tu rola pracownika socjalnego, asystenta rodziny, a także kuratora sądowego. Niestety, zdarza się, że mimo nakładu pracy ze strony odpowiednich służb, nie udaje się stworzyć warunków umożliwiających pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej.

W takiej sytuacji Sąd Rodzinny wydaje postanowienie o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, w celu zapewnienia czasowej opieki i wychowania.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Dzieci, pozbawione opieki ze strony rodziny biologicznej, trafiają najczęściej do rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych. Właściwa organizacja pieczy zastępczej jest zadaniem wymagającym dużego zaangażowania wszystkich tworzących ją osób i instytucji.

Szczególnie trudne zadanie stoi przed rodzinami zastępczymi wypełniającymi poważne zadanie, jakim jest wychowanie dzieci, które doświadczyły w swoim życiu wiele złego i wymagają szczególnego rodzaju wsparcia.

W trakcie sprawowania funkcji rodziny zastępczej pojawia się szereg problemów związanych z emocjami i rozwojem psychofizycznym dziecka. Istniejące, dalekie od doskonałości przepisy prawne, również nie ułatwiają funkcjonowania pieczy zastępczej. Wszystko to powoduje, że w całym kraju brakuje kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

W Powiecie Hajnowskim, jak wspomniano na wstępie, funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, w którym działa zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Do najważniejszych zadań stojących przed ww. zespołem należą działania zmierzające do powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub, jeżeli jest to niemożliwe, dążenie do jego przysposobienia.

Aby taka sytuacja mogła zaistnieć, konieczne jest między innymi zwiększenie liczby asystentów rodzin, tak aby mogli oni prowadzić pracę nie tylko z rodziną zagrożoną odebraniem dzieci. Szczególny nacisk powinien być położony także na szybką, wielokierunkową i interdyscyplinarną pracę z rodziną biologiczną, zaraz po tym, kiedy dziecko zostanie umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W przeważającej większości przypadków pobyt dzieci w pieczy zastępczej ma charakter permanentny, a ustawodawca założył, że ma to być stan przejściowy. Realia są jednak takie, że tego typu postępowania trwają po kilkanaście miesięcy lub też sądy nie widzą przesłanek do pozbawienia władzy rodzicielskiej.

W takiej sytuacji nie pozostaje nic innego, jak stworzenie dzieciom przebywającym w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej jak najlepszych, uwzględniających ich godność i prawa, warunków życia. Bardzo ważne są tu wszelkiego rodzaju działania profilaktyczne, realizowane choćby poprzez warsztaty i szkolenia, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie merytoryczne, tworzenie warunków dla funkcjonowania grup wsparcia oraz kooperacja pomiędzy rodzinami zastępczymi, rodzicami biologicznymi, a pracownikami jednostek działających w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.

3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim.

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

Zgodnie z art. 40 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności:

- traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

3.1. Wymagania stawiane kandydatom na rodziny zastępcze:

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone małżonkom lub osobom niepozostającym w związku małżeńskim, które zgodnie z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa,
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe,
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo,
- w przypadku rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje do momentu osiągnięcia przez nie pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia i za zgodą opiekunów – nie dłużej niż do ukończenia przez nie 25 roku życia.

Pobyt dziecka w pieczy zastępczej, co zostało opisane we wstępie, powinien mieć jednak charakter tymczasowy i prowadzić do zmiany sytuacji prawnej dziecka. Kandydaci na rodziny zastępcze muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub przysposobienia dziecka.

3.2. Rodzinne formy pieczy zastępczej:

1. Rodziny zastępcze spokrewnione - opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo.

2. Rodziny zastępcze niezawodowe - tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

3. Rodziny zastępcze zawodowe (w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego) tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

4. Rodziny pomocowe - sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowej niemożności sprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą, na wniosek rodziny. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

5. Rodzinne domy dziecka – tworzone są przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim, sprawującymi opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dziećmi oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

3.3. Pomoc dla rodzin zastępczych:

Zgodnie z art. 80. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde umieszczone w pieczy zastępczej dziecko rodzinie zastępczej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

1. 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
2. 1052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Do świadczenia, o których mowa wyżej, rodzinie zastępczej, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 r. życia przysługuje tzw. dodatek wychowawczy w kwocie 500 zł miesięcznie.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Osoby pełniące funkcję rodzinnej pieczy zastępczej są wspierane w swoim funkcjonowaniu poprzez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy regularnie odwiedzają rodziny zastępcze, a w czasie trwania pandemii utrzymują kontakt głównie telefonicznie, mailowo. Do zadań koordynatora, zgodnie z art. 77 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy w szczególności:

- przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,

- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto osoby pełniące funkcję rodzinnej pieczy zastępczej mogą liczyć na pomoc w ramach psychologistycznego poradnictwa specjalistycznego.

3.4. Rodziny zastępcze w Powiecie Hajnowskim

Tabela nr 1: Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Hajnowskim w latach 2018-2020 stan na 31.12

Rodziny zastępcze w Powiecie Hajnowskim w latach 2018-2020		2018	2019	2020
Rodziny zastępcze spokrewnione		31	38	34
Wychowankowie		51	57	52
Rodziny zastępcze niezawodowe		8	9	10
Wychowankowie		10	12	13
Rodziny zastępcze zawodowe		2	0	1
Wychowankowie		9	0	3
Rodzinne domy dziecka		2	4	3
Wychowankowie		11	23	21
Ogółem	Rodzinne formy pieczy zastępczej	43	51	48
	Wychowankowie	81	92	89

źródło: sprawozdawczość PCPR w Hajnówce

Zdecydowaną większość wszystkich rodzin stanowiły i nadal stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, następnie rodziny zastępcze niezawodowe. W 2019 r. znacząco wzrosła liczba rodzin spokrewnionych, w stosunku do liczby rodzin w latach pozostałych.

Tabela nr 2: Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w ciągu całego roku

Rodziny zastępcze w Powiecie Hajnowskim w latach 2018-2020		2018	2019	2020
w ciągu całego roku		2018	2019	2020
Rodziny zastępcze spokrewnione		32	40	40
Wychowankowie		52	64	60
Rodziny zastępcze niezawodowe		11	9	11
Wychowankowie		15	12	15
Rodziny zastępcze zawodowe		3	1	1
Wychowankowie		12	3	3
Rodzinne domy dziecka		2	4	4
Wychowankowie		12	26	31
Ogółem	Rodzinne formy pieczy zastępczej	48	54	56
	Wychowankowie	91	105	109

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

Jak wynika z powyższych zestawień liczb dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej wzrosła w 2019 roku o 11 i nadal utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2019 r. zmalała liczba rodzin zastępczych zawodowych na rzecz rodzinnych domów dziecka. W 2020 r. jeden z rdd (na prośbę osoby prowadzącej) przekształcony został w rodzinę zastępczą zawodową.

Niestety na terenie powiatu hajnowskiego nie powstała żadna rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego.

Tabela nr 3: Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Hajnowskiego w latach 2018-2020 stan na 31.12.

ROK 2018					
1.	wiek dzieci w pieczy zastępczej:	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	rodzinne domy dziecka
1.1.	poniżej 1 roku	0	0	0	0
1.2.	od 1 roku - 3 lat	4	0	1	0
1.3.	4 - 6 lat	2	1	1	1
1.4.	7 - 13 lat	26	0	4	3
1.5.	14 - 17 lat	15	6	2	6
1.6.	18 - 24 lat	4	3	1	1
ROK 2019					
1.	wiek dzieci w pieczy zastępczej:	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	rodzinne domy dziecka
1.1.	poniżej 1 roku	1	0	0	0
1.2.	od 1 roku - 3 lat	5	0	0	5
1.3.	4 - 6 lat	3	1	0	1
1.4.	7 - 13 lat	17	2	0	8
1.5.	14 - 17 lat	25	4	0	6
1.6.	18 - 24 lat	6	5	0	3
ROK 2020					
1.	wiek dzieci w pieczy zastępczej:	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	rodzinne domy dziecka
1.1.	poniżej 1 roku	0	0	0	0
1.2.	od 1 roku - 3 lat	3	0	0	1
1.3.	4 - 6 lat	4	2	1	3
1.4.	7 - 13 lat	16	3	1	7
1.5.	14 - 17 lat	24	4	1	6
1.6.	18 - 24 lat	5	4	0	4

źródło: sprawozdawczość PCPR w Hajnówce

Z powyższego zestawienia wynika, że wśród dzieci przebywających od 2019 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przeważają wychowankowie w przedziale wiekowym 14-17 lat oraz w przedziale wiekowym 7-13 lat. Jest to tendencja dotycząca przede wszystkim spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych.

3.5.Limity rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka w Powiecie Hajnowskim na lata 2021 - 2023

Limit rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie powiatu obejmuje rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka tworzone przez samorząd powiatu hajnowskiego i za zgodą powiatu hajnowskiego przez inne powiaty.

Doświadczenie ostatnich kilku lat pokazuje, że coraz częściej zdarzają się sytuacje, w których małoletni nie tylko nie mają możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej, ale nie znajdują się w ich najbliższym otoczeniu osoby chętne do sprawowania funkcji rodziny zastępczej. W związku z tym konieczne jest funkcjonowanie na terenie powiatu już istniejących, a także utworzenie nowych rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka, które mogłyby otoczyć opieką pozbawione tego dzieci.

Tabela nr 4: Limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka na lata 2021-2023

Lp.	Rodzaje pieczy zastępczej – kierunki działań	2021	2022	2023
1.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Hajnowskim	2	2	3
2.	Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ciągu roku tj. osiągnięcie poziomu rocznego liczby rodzin	1 2	0 2	1 3
3.	rodzinne domy dziecka	3	4	4

źródło: opracowanie własne przez PCPR w Hajnówce

Istotne jest jednak, że powyższe założenie będzie możliwe do zrealizowania, jeśli znajdą się kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i osoby prowadzące rdd. Niestety na terenie Powiatu Hajnowskiego wciąż brakuje osób chętnych do podjęcia się ww. zadania mimo prowadzenia przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie kampanii mających na celu propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. W latach 2018-2020. była prowadzona kampania na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze. W ramach organizowanej kampanii:

- 1) informacje na temat rodzicielstwa zastępczego były przekazane do Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie hajnowskim.
- 2) PCPR dystrybuowało materiały informacyjne.
- 3) PCPR zorganizowało konkurs plastyczny „Moc ma Rodzina”, na plakat promujący rodzicielstwo zastępcze skierowany do dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także do wszystkich młodych osób z powiatu hajnowskiego chcących zaprezentować swoje prace na w/w temat. Konkurs odbywał się pod patronatem Starosty Hajnowskiego. Zasadniczym celem konkursu było propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego i zachęcanie do tworzenia rodzinnych form opieki nad dziećmi. Ponadto jednym z celów konkursu było przyczynienie się do kształtowania postaw prospołecznych wśród dzieci i młodzieży – uczestników konkursu oraz do zwiększenia akceptacji społecznej dla wychowanków pieczy zastępczej. 26 prac konkursowych ukazało się na stronie internetowej Starostwa, PCPR oraz w prasie lokalnej.
- 4) w telewizji Regionalnej (Kablowej Hajnówka) ukazał się wywiad z Pracownikami PCPR w Hajnówce promujący rodzicielstwo zastępczej.

4. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim.

Na terenie Powiatu Hajnowskiego funkcjonuje Dom Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży, zgodnie z Decyzją Wojewody Podlaskiego z dnia 30.12.2020 r. znak: PS-VIII.9423.8.2020.MO

Przedmiotem działalności ww. placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej, ciągłej lub okresowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie ich niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, w tym emocjonalnych, społecznych, religijnych a także zapewnienie korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Wychowankowie integrują się ze społecznością lokalną, aktywnie uczestniczą w życiu społecznym, szkolnym oraz biorą udział w różnego rodzaju kółkach zainteresowań. Wychowankowie przebywający w Domu Dziecka mają zapewnioną pomoc pedagogiczną i psychologiczną uczestniczą w wyjazdach podczas ferii zimowych i wakacji letnich, biorą udział w projektach.

Placówki podejmują liczne działania zmierzające do wszechstronnego rozwoju umieszczonych tam wychowanków, m.in.:

- doradztwo rodzicom i wychowawcom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- organizowanie różnego rodzaju warsztatów psychoedukacyjnych dla wychowanków,
- rozwijanie twórczości i kreatywności dzieci i młodzieży,
- prowadzenie działań rozrywkowo- rekreacyjnych,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, itp.

Wychowankowie umieszczeni w placówce mają możliwość nabywania prawidłowych wzorców postępowania, uczestnicząc w codziennych pracach, pomagając w kuchni, sprzątanii, itp. Taki typ placówki jest bardziej zbliżony do środowiska rodzinnego, co ma ogromne znaczenie w przypadku przebywających tam całe lata dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego oraz socjalizacyjnego mogą być umieszczane dzieci powyżej

10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawiać za tym będzie dobro dziecka.

Tabela nr 5: Liczba dzieci przebywających w DD w Białowieży w latach 2018-2020 stan na 31.12.

Liczba dzieci	2018	2019	2020
Dom Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży	17	19	11

źródło: dane własne PCPR w Hajnówce

Tabela nr 6: Liczba dzieci nowo umieszczonych w DD w Białowieży w latach 2018-2020

Liczba dzieci	2018	2019	2020
Łączna liczba umieszczeń w DD	6	13	10

źródło: dane własne PCPR w Hajnówce

Tabela nr 7: Liczba dzieci, które wybyły z placówki w ciągu roku w latach 2018-2020

Liczba dzieci, które opuściły Placówkę	2018	2019	2020
Łączna liczba	4	11	18

źródło: dane własne PCPR w Hajnówce

Tabela nr 8: Wiek dzieci przebywających w DD w Białowieży

ROK 2018	
wiek dzieci w DD w Białowieży	liczba dzieci
poniżej 1 roku	0
1-3 lata	0
4-6 lat	0
7-13 lat	3
14-17 lat	11
powyżej 18	3
Razem	17
ROK 2019	
wiek dzieci w DD w Białowieży	liczba dzieci
poniżej 1 roku	0
1-3 lata	0
4-6 lat	0
7-13 lat	5
14-17 lat	12
powyżej 18	2
Razem	19
ROK 2020	
wiek dzieci w DD w Białowieży	liczba dzieci
poniżej 1 roku	0
1-3 lata	0
4-6 lat	0
7-13 lat	1
14-17 lat	7
powyżej 18	3
Razem	11

źródło: dane własne PCPR w Hajnówce

Najliczniejszą grupę wychowanków obu Domów Dziecka stanowią dzieci w przedziale wiekowym 14 – 17 lat.

5. Osoby usamodzielniane

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

1. pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
2. pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
3. pomoc rzeczowa na zagospodarowanie,
4. pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Tabela nr 8: Liczba osób usamodzielnionych, korzystających z pomocy z tytułu usamodzielnienia w latach 2018-2020

Rodzinna piecza zastępcza	2018	2019	2020
Pomoc finansowa jednorazowa	6	6	5
Pomoc rzeczowa	5	2	1
Pomoc na kontynuowanie nauki	14	15	11

źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 9: Liczba osób usamodzielnionych, korzystających z pomocy z tytułu usamodzielnienia w latach 2018-2020

Instytucjonalna piecza	2018	2019	2020
Pomoc finansowa jednorazowa	1	3	6
Pomoc rzeczowa	1	3	4
Pomoc na kontynuowanie nauki	6	6	7

źródło: dane własne PCPR

6. Wydatki związane z funkcjonowaniem pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim:

Tabela nr 10: Wydatki finansowane z budżetu powiatu

Wykonanie budżetu w poszczególnych	2018	2019	2020
Świadczenia dla rodzin zastępczych	684 075 zł.	745 152 zł.	800 326 zł.
Pomoc z tytułu przyjęcia dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej	13 500 zł.	11 000 zł.	8 000 zł.
Świadczenia dla usamodzielnianiach wychowanków z rodzin zastępczych	105 438 zł.	92 129 zł.	75 826 zł.
Świadczenia dla wychowanków opuszczających (DD, MOW, MOS, ZP)	39 926 zł.	54 232 zł.	62 103 zł.
Wynagrodzenia rodzin zastępczych	82 280 zł.	114 505 zł.	137 664 zł.
Świadczenia na utrzymanie mieszkań chronionych	7 696 zł.	9 691 zł.	9 998 zł.

źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 11: Wydatki finansowane z budżetu państwa (programy rządowe)

Wykonanie budżetu w poszczególnych latach	2018		2019		2020	
	Rodzina	instytucjonalna	Rodzina	instytucjonalna	Rodzina	instytucjonalna
Dodatek wychowawczy „500+”	387 315	0	394 370	49 060	409 102	96 218
Program „Dobry Start”	19 500	5 100	21 300	5 100	19 800	4 800

źródło: dane własne PCPR

6.1. Odpłatność powiatów i gmin za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Od 2012 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 191) nakłada na gminy obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. W myśl obowiązujących przepisów, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Największą odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej ponoszą: Gmina Miejska Hajnówka. Jest największa Gmina powiatu Hajnowskiego i to właśnie z Miasta Hajnówka pochodzi największa liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 12: Zwrot kosztów przez Gminy Powiatu Hajnowskiego z tytułu pobytu dzieci w Domu Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży w latach 2018-2020

l.p.	Gmina	/w zł/ 2018	/w zł/ 2019	/w zł/ 2020
1.	Hajnówka Miasto	87 869 zł.	88 437 zł.	61 277 zł.
2.	Kleszczele	0	0	0
3.	Białowieża	0	7 353 zł.	22 395 zł.
4.	Hajnówka Gmina	0	0	0
5.	Dubicze Cerkiewne	0	0	4 213 zł.
6.	Czeremcha	8 317 zł.	39 405 zł.	17 420 zł.
7.	Czyże	0	0	0
8.	Narew	7 513 zł.	0	0
9.	Narewka	0	0	0
	RAZEM	103 699 zł.	135 195 zł.	105 305 zł.

źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 13: Zwrot kosztów przez Gminy Powiatu Hajnowskiego z tytułu pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020

l.p.	Gmina	/w zł/ 2018	/w zł/ 2019	/w zł/ 2020
1.	Hajnówka Miasto	71 625 zł.	112 566 zł.	153 301 zł.
2.	Kleszczele		0	1 441 zł.
3.	Białowieża	9 780 zł.	6 584 zł.	1 841 zł.
4.	Hajnówka Gmina		0	0
5.	Dubicze Cerkiewne	1 815 zł.	4 482 zł.	4 394 zł.
6.	Czeremcha	4 079 zł.	4 164 zł.	4 332 zł.
7.	Czyże		0	0

8.	Narew	4 604 zł.	10 618 zł.	14 435 zł.
9.	Narewka	8 158 zł.	818 zł.	0
	RAZEM	100 061 zł.	139 232 zł.	179 744 zł.

Źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 14: Zwrot kosztów przez Powiaty pochodzenia dzieci przebywających w DD w Białowieży w latach 2018-2020

l.p.	Powiat	/w zł/2018	/w zł/2019	/w zł/2020
1.	Grajewski	184 584 zł.	202 441 zł.	258 595 zł.
2.	Zambrowski	67 765 zł.	31 794 zł.	0
3.	Ostrowski	67 765 zł.	2 457 zł.	0
4.	Miasto Łomża	123 743 zł.	76 970 zł.	0
5.	Żyrardowski	0	74 852 zł.	37 882 zł.
6.	Bielski	0	88 346 zł.	177 178 zł.
7.	Żuromiński	0	72 935 zł.	149 649 zł.
8.	Garwoliński	0	0	69 399 zł.
	RAZEM	443 858 zł.	549 795 zł.	692 703 zł.

Źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 15: Zwrot kosztów przez Powiaty pochodzenia dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu hajnowskiego w latach 2018-2020

l.p.	Powiat	/w zł/2018	/w zł/2019	/w zł/2020
1.	Siemiatycki	56 079 zł.	52 820 zł.	51 277 zł.
2.	Bielski	14 007 zł.	12 624 zł.	12 624 zł.
3.	Suwalski	12 364 zł.	12 624 zł.	12 624 zł.
4.	Zambrowski	0	2 221 zł.	5 737 zł.
5.	Sokólski	0	4 441 zł.	16 656 zł.
6.	Miasto Poznań	12 364 zł.	12 624 zł.	12 624 zł.
7.	Miasto Szczecin	8 158 zł.	8 328 zł.	8 328 zł.
8.	Miasto Białystok	39 111 zł.	46 502 zł.	45 103 zł.
	RAZEM	142 083 zł.	152 184 zł.	164 973 zł.

Źródło: dane własne PCPR

6.2 Wydatki Powiatu Hajnowskiego za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

Tabela nr 16: Wydatki poniesione przez Powiat Hajnowski za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2018-2020

l.p.	Na rzecz powiatu:	/w zł/ 2018	/w zł/ 2019	/w zł/ 2020
1.	Siemiatycki	16 316 zł.	16 656 zł.	16 656 zł.
2.	Bielski	0	0	2 082 zł.
3.	Białostocki	12 364 zł.	6 312 zł.	0
4.	Polkowicki	31 344 zł.	65 546 zł.	1 620 zł.
5.	Sokólski	0	11 241 zł.	14 314 zł.
8.	Miasto Białystok	29 780 zł.	28 323 zł.	12 835 zł.
	RAZEM	89 804 zł.	152 184 zł.	47 507 zł.

Źródło: dane własne PCPR

Tabela nr 17: Wydatki poniesione przez Powiat Hajnowski za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2018-2020

l.p.	Na rzecz powiatu:	/w zł/2018	/w zł/2019	/w zł/2020
1.	Polkowicki	0	1 656 zł.	0

2.	Miasto Białystok	394 zł.	0	0
	RAZEM	394 zł.	1 656 zł.	0

Źródło: dane własne PCPR

Wydatki na pokrycie kosztów pobytu dzieci poza powiatem hajnowskim związane są głównie z miejscem zamieszkania spokrewnionych rodzin zastępczych (dziadków, rodzeństwa), oraz zmianą miejsca zamieszkania rodzin zastępczych w trakcie становienia rodziny zastępczej.

7. Analiza SWOT.

W poniższej rozbudowanej tabeli przedstawiono wyniki analizy SWOT systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie powiatu hajnowskiego. SWOT jest techniką analityczną polegającą w najprostszej wersji na posegregowaniu posiadanych informacji w danym obszarze na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (z ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę w analizowanym obszarze;
- W (z ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę w analizowanym obszarze;
- O (z ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;
- T (z ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza w danym obszarze niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tabela nr 14: Wyniki analizy SWOT systemu pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim

Mocne strony	Słabe strony
-funkcjonowanie 3 rodzinnych domów dziecka -funkcjonowanie 1 rodziny zastępczej zawodowej, -funkcjonowanie 1 placówki opiekuńczo – wychowawczej, z liczbą 14 miejsc, -funkcjonowanie Zespołu ds. pieczy zastępczej przy PCPR w Hajnówce, -wykwalifikowana i doświadczona kadra PCPR w Hajnówce, -objęcie wsparciem koordynatora wszystkich wyrażających zgodę, funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych, -organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje dla rodzin zastępczych, -umożliwienie udziału w szkoleniach dla kandydatów na rodziny zastępcze, -zaplecze do prowadzenia szkoleń, warsztatów, terapii, -prowadzenie szkoleń, warsztatów i spotkań dla funkcjonujących rodzin zastępczych, -integracja środowiska rodzin zastępczych podczas organizowanych przez PCPR warsztatów, ogniskach, grupach wsparcia, -dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych, w tym psychologicznej i pedagogicznej oraz w obszarze przeciwdziałania przemocy, -realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego i terapeutycznego – psychologicznego dla osób	-brak kandydatów do tworzenia nowych rodzin zastępczych, -brak rodzin pomocowych, -brak rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego -brak motywacji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej do podjęcia zatrudnienia na rynku pracy, -niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych dla wychowanków pieczy zastępczej, -ograniczone fundusze na szkolenia dla rodzin zastępczych i dla kadry pomocy społecznej, -ograniczona ilość środków finansowych na realizację zadań fakultatywnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, -kryzys rodziny (uzależnienia, przemoc, zanik więzi rodzinnych, problemy okołorozwodowe), -zbyt mała liczba pracowników, w szczególności asystentów rodziny, zatrudnionych w instytucjach z obszaru pomocy społecznej, -niskie wynagrodzenie pracowników pomocy społecznej, - niewystarczająca liczba psychologów i pedagogów pracujących z rodzinami zastępczymi i w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, -brak psychiatry dziecięcego pracującego na stałe na terenie Powiatu Hajnowskiego, -brak neurologa dziecięcego pracującego na stałe

<p>stosujących przemoc, -udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, -funkcjonowanie dwóch mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, -dobra współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze polityki społecznej (m.in. w formie zespołów, grup roboczych i zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka), -współpraca z placówkami oświatowymi, -znajomość lokalnych problemów i potrzeb w zakresie pomocy rodzinie, -funkcjonowanie lokalnego punktu dla osób pokrzywdzonych przestępstwem współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości, -pozyskiwanie środków z funduszy unijnych, -organizowanie szkoleń dla kadry pomocy społecznej, -promocja idei rodzicielstwa zastępczego, -organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy, -współpraca z Sądami Rejonowymi – Wydział Rodzinny i Nieletnich, -współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości, -utworzenie i funkcjonowanie Stowarzyszenia Wspierania Rodzin „Uśmiech Dziecka”.</p>	<p>na terenie Powiatu Hajnowskiego, -bardzo długi czas oczekiwania na badania w Opiniodawczym Zespole Specjalistów Sądowych, -zbyt mała liczba osób chętnych do pracy w charakterze wolontariusza, -wysokie koszty utrzymania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, -mała ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, -trudności w dostępie do bezpłatnych terapii rodzinnych, -brak standardów wzorów dokumentów dotyczących pieczy zastępczej, -problemy z umieszczeniami dzieci w rodzinach, szczególnie w wieku do 10 lat, -wydłużone w czasie postępowania sądowe, -brak wypracowanych procedur w zakresie umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, -mała elastyczność zawarta w przepisach prawa, jeśli chodzi o pomoc usamodzielnionym wychowankom pieczy zastępczej.</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>-pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i/lub zawodowe, -systematyczne organizowanie działań na rzecz pozyskiwania rodzin zastępczych, -pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego (fundusze unijne, budżet państwa, budżet województwa), -zintensyfikowanie współpracy z OPS-ami, z Sądem Rejonowym, z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, z Ośrodkiem Adopcyjnym, z Komendą Powiatową Policji, z placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, szpitalem – oddziałem noworodkowym, -współpraca z innymi powiatami, -aktywność organizacji pozarządowych, -zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie do wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodziny, -opracowanie wspólnie z instytucjami działającymi w szeroko rozumianej polityce</p>	<p>-ograniczone środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, -negatywny wzorzec rodzin zastępczych utrwalany przez media, -brak świadomości społecznej na temat pieczy zastępczej -wypalenie zawodowe i emocjonalne zawodowych rodzin zastępczych i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, -ograniczone chęci do intensyfikacji współpracy środowisk działających w obszarze polityki społecznej, -syndrom wyuczonej bezradności, przejmowanie negatywnych wzorców, -postępująca degradacja wartości rodziny oraz niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodzin biologicznych, -ograniczone środki finansowe na realizację zadań w obszarach pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, przeciwdziałania przemocy, itp. -wzrost ryzykownych zachowań młodzieży</p>

społecznej, procedury odebrania dziecka i umieszczenia poza rodziną biologiczną.	(uzależnienia, przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, cyberprzemoc, prostytutka), -problemy wychowawcze w rodzinach zastępczych, -ograniczona współpraca z biologicznymi rodzicami dziecka w celu jego powrotu do domu.
--	---

8. Cele i działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 w Powiecie Hajnowskim

Głównym celem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Hajnowskim jest podejmowanie wielokierunkowych, interdyscyplinarnych działań mających na celu wsparcie rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci i młodzieży pozbawionych opieki ze strony rodziców biologicznych poprzez rozbudowany system pieczy zastępczej.

Cel główny będzie realizowany poprzez oddziaływania w następujących obszarach (cele szczegółowe):

1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim.
2. Wielokierunkowe wsparcie opiekunów zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, wychowawców w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz wychowanków pieczy zastępczej.
3. Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
4. Rozwój wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych.
5. Monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim.
6. Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
7. Powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej, a jeśli nie jest to możliwe dążenie do przysposobienia

CEL 1: Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim

l.p.	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki realizacji celu	Źródła finansowania
1.	Wydanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego (ulotek, plakatów)	PCPR, samorządy gminne, lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, NZOZ, lokalni przedsiębiorcy,	ilość wydanych materiałów,	budżet samorządu powiatowego, organizacje pozarządowe, lokalne instytucje, środki pozabudżetowe,
2.	Prowadzenie kwalifikacji dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	PCPR, Ośrodek Adopcyjny	liczba kandydatów	budżet samorządu powiatowego
3.	Umożliwienie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (niezawodowej, zawodowej, pomocowej i prowadzących rdd)	PCPR, organizacje pozarządowe	ilość odbytych szkoleń, liczba uczestników	budżet samorządu powiatowego, środki pozyskane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
4.	Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez organizowanie kampanii społecznych	PCPR, lokalne instytucje, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, parafie, lokalne media, lokalni przedsiębiorcy, samorządy gminne, przedszkola	ilość kampanii	budżet samorządu powiatowego, organizacje pozarządowe, lokalne instytucje
5.	Utworzenie zawodowych rodzin zastępczych, rdd	PCPR, samorząd powiatowy,	liczba rodzin zastępczych i rdd	budżet samorządu powiatowego
6.	Wydawanie opinii dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	PCPR, SP ZOZ	Ilość wydanych opinii	budżet samorządu powiatowego
7.	Dostosowanie liczby koordynatorów do wymagań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	PCPR, samorząd powiatowy,	utrzymanie liczby koordynatorów	budżet samorządu powiatowego

8.	Prowadzenie strony internetowej	PCPR	Ilość odsłon	budżet samorządu powiatowego
9.	Funkcjonowanie Stowarzyszenia Wspierania Rodzin „Uśmiech Dziecka”	członkowie Stowarzyszenia, PCPR samorządy gminne, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe	Ilość szkoleń przeprowadzonych przez Stowarzyszenie,	środki własne Stowarzyszenia środki pozabudżetowe,
10.	Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności: organizowanie Dni Otwartych w PCPR, ulotki, artykuły w prasie, TV, Internecie, organizowanie imprez rodzinnych, konkursów, konferencji i warsztatów	PCPR, placówki oświatowe, przedszkola, samorząd powiatowy, samorządy gminne, lokalni przedsiębiorcy, Parafie,	ilość wydanych ulotek, ilość spotów reklamowych, ilość spotkań, ilość przeprowadzonych akcji promocyjnych	środki z budżetu powiatu, środki pozabudżetowe, fundusze unijne,

CEL 2:

Wielokierunkowe wsparcie opiekunów zastępczych, wychowawców w placówkach opiekuńczo - wychowawczych oraz wychowanków pieczy zastępczej

	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Realizowanie warsztatów psychoedukacyjnych dla wychowanków pieczy zastępczej	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze powiatu hajnowskiego, PUW, MRiPS,	liczba wychowanków objętych wsparciem, liczba zatrudnionych specjalistów, ilość warsztatów	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne
2.	Organizowanie szkoleń podwyższających umiejętności oraz kompetencje osób prowadzących pieczę zastępczą	PCPR, PUW, PPP w Hajnówce, firmy szkoleniowe	ilość przeprowadzonych szkoleń, liczba uczestników,	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne

3.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz wychowanków pieczy zastępczej	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze powiatu hajnowskiego, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, samorządy gminne (OPS)	ilość udzielonych porad, liczba osób objęta wsparciem	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych, środki zewnętrzne, fundusze unijne,
4.	Dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, m.in. poprzez wsparcie	PCPR, ZPPP, OPS, PUP	liczba rodzin objętych wsparciem	budżet samorządu powiatowego
5.	Pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych	PCPR, OPS, Sąd Rejonowy, PPP	ilość konsultacji i porad	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych
6.	Wyplacanie świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym i prowadzącym rdd, zgodnie z obowiązującymi przepisami	PCPR, samorząd powiatowy,	ilość wypłaconych świadczeń	budżet samorządu powiatowego, środki z budżetu państwa, fundusze unijne,
7.	Wyplacanie wynagrodzenia dla rodzin zawodowych i prowadzącym rdd	PCPR, samorząd powiatowy,	ilość wypłaconych wynagrodzeń	budżet samorządu powiatowego
8.	Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	PCPR, OPS	ilość złożonych wniosków	budżet samorządu powiatowego
9.	Doradztwo w zakresie wczesnego wykrycia deficytów rozwojowych dzieci przebywających w pieczy zastępczej	PPP, PCPR placówki edukacyjne, OPS	ilość udzielonych porad	budżet samorządu powiatowego
10.	Integracja środowiska rodzin zastępczych	PCPR, samorząd powiatowy, lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, sponsorzy	ilość spotkań	budżet samorządu powiatowego, Fundusze unijne
11.	Organizowanie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	PCPR, rodziny zastępcze, lokalne instytucje, organizacje pozarządowe, OPS	ilość spotkań	budżet samorządu powiatowego

12.	Organizowanie zewnętrznej superwizji dla osób prowadzących pieczę zastępczą	PCPR, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe,	ilość przeprowadzonych superwizji	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne,
13.	Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Powiecie Hajnowskim	PCPR, samorząd powiatowy, samorządy gminne (OPS), lokalne instytucje i organizacje ngo	ilość uroczystości	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne
14.	Umożliwienie i pomoc w kontaktach z rodzicami biologicznymi na terenie PCPR	PCPR, rodziny zastępcze, rodzice biologiczni, OPS, Sąd Rejonowy,	ilość zrealizowanych spotkań	budżet samorządu powiatowego
15.	Umożliwienie działania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych	PCPR, organizacje pozarządowe	ilość odbytych spotkań, liczba uczestników	budżet samorządu powiatowego, środki unijne
16.	Współpraca z asystentem rodziny	PCPR, OPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Sąd Rejonowy,	liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	budżet samorządu gminnego, budżet samorządu
17.	Organizowanie wsparcia wolontarnego	PCPR, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe,	liczba wolontariuszy	-
18.	Organizowanie szkoleń z zakresu podnoszenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich.	PCPR, samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, organizacje pozarządowe,	ilość szkoleń, liczba uczestników,	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne,

CEL 3: Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków

Osoby usamodzielniające się w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w przeważającej większości przypadków nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swojej rodziny biologicznej. Dlatego też ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce jest wspieranie wychowanków w procesie usamodzielnienia poprzez, m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia, odpowiednich warunków mieszkaniowych, wsparcie finansowe i rzeczowe, a także prawne i psychologiczne.

L.p.	Działania	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
------	-----------	------------------------	-----------	---------------------

1.	Wspieranie usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i instytucjonalnej pieczy zastępczej w zakresie zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych i pomoc w uzyskaniu	PCPR, samorzady gminne, samorząd powiatowy, Placówki opiekuńczo-wychowawcze,	liczba wychowanków, ilość lokali oraz miejsc w mieszkaniach chronionych, ilość pism popierających wnioski o przydział mieszkania	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych
2.	Wspieranie usamodzielnianych wychowanków kontynuujących naukę	PCPR, placówki, opiekun usamodzielnienia opiekuńczo-wychowawcze, placówki oświatowe, OPS,	liczba wychowanków kontynuujących naukę	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych,
3.	Zapewnienie możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu.	PCPR, opiekun usamodzielnienia, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki oświatowe,	ilość udzielonych porad	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych,
4.	Wsparcie finansowe i rzeczowe	PCPR, samorząd powiatowy,	ilość wypłaconych świadczeń, liczba wychowanków	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne
5.	Udział pełnoletnich wychowanków w projektach i programach	PCPR, samorząd powiatowy, samorzady gminne, organizacje pozarządowe,	liczba wychowanków	fundusze unijne, samorzady gminne, samorząd powiatowy,
6.	Spotkania edukacyjne dla wychowanków wchodzących w proces samodzielnienia	PCPR, PUP, placówki oświatowe,	liczba wychowanków, ilość spotkań	budżet samorządu powiatowego
7.	Udostępnienie informatora dotyczącego usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	PCPR, samorząd powiatowy, PUP, OPS, ZPPP, lokalne instytucje i organizacje, placówki oświatowe	ilość wydanych informatorów	budżet samorządu powiatowego fundusze unijne,

CEL 4: Rozwój wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych

L.p.	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
------	-----------	------------------------	-----------	---------------------

1.	Prowadzenie działań promujących wolontariat w PCPR	PCPR, samorządy gminne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe,	ilość akcji promujących	budżet samorządu powiatowego
2.	Szkolenie wolontariuszy	PCPR, samorządy gminne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe,	liczba wolontariuszy, ilość odbytych spotkań	budżet samorządu powiatowego
3.	Dobór wolontariuszy do rodzin zastępczych	PCPR	liczba wolontariuszy, liczba dzieci objęta pomocą wolontariusza	budżet samorządu powiatowego

CEL 5: Monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej w Powiecie Hajnowskim

L.p.	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Tworzenie i systematyczne modyfikowanie planów pomocy dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	PCPR, samorządy gminne (OPS), placówki opiekuńczo-wychowawcze,	ilość planów pomocy dziecku	budżet samorządu powiatowego
2.	Organizowanie Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	PCPR, OPS, Ośrodek Adopcyjny, rodziny zastępcze, Sąd Rodzinny	ilość zorganizowanych zespołów	budżet samorządu powiatowego
3.	Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego i monitorowanie procedur adopcyjnych	PCPR, OPS, Ośrodek Adopcyjny	liczba zgłoszonych dzieci	budżet samorządu powiatowego
4.	Regularny wgląd w sytuację rodziny zastępczej i umieszczonego w niej dziecka	PCPR, OPS, Ośrodek Adopcyjny, Sąd Rejonowy	ilość spotkań z rodziną, ilość spotkań z dzieckiem	budżet samorządu powiatowego
5.	Informowanie Sądu Rejonowego o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy	PCPR, OPS, Ośrodek Adopcyjny, rodzina zastępcza,	ilość wysłanych informacji do Sądu, ilość wysłanych opinii o zasadności	budżet samorządu powiatowego

CEL 6: Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Współdziałanie między jednostkami, które prowadzą działania w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej powinno być realizowane na zasadzie partnerstwa i realizacji wspólnych, ważnych dla wszystkich celów. Tylko szybka, efektywna i oparta na szacunku do pracy innych podmiotów współpraca, może przynieść pożądane efekty.

L.p.	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków pozyskanych z Unii Europejskiej na rzecz wychowanków, rodzin zastępczych i biologicznych, rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Urząd Marszałkowski, PCPR, OPS, organizacje pozarządowe, lokalni pracodawcy,	ilość zrealizowanych projektów	budżet samorządu powiatowego, budżety samorządów gminnych, fundusze unijne
2.	Szkolenia dla kadry pracowników pomocy społecznej	PCPR, PUP, Ośrodek Adopcyjny, OPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze, PPP	ilość szkoleń, liczba pracowników	budżet samorządu powiatowego,
3.	Opracowanie ulotki dotyczącej płodowego zespołu alkoholowego (FAS), problemy okołorodowodowe	PCPR, ZPPP, OPS	ilość ulotek	budżet samorządu powiatowego, fundusze unijne
4.	Stała współpraca asystentów rodziny z rodziną naturalną dziecka przeżywającą kryzys	OPS, PCPR, organizacje pozarządowe, Sąd Rejonowy, placówki opiekuńczo-wychowawcze,	liczba rodzin objęta wsparciem asystenta, liczba asystentów	budżet samorządu gminy, fundusze unijne

CEL 7: Powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej, a jeśli nie jest to możliwe dążenie do ich przysposobienia

W przypadku dzieci pozostających w pieczy zastępczej należy podejmować pracę z rodzinami biologicznymi, aby umożliwić małym jak najszybszy powrót do środowiska rodzinnego. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest otwarcie się zarówno rodziców, jak i dzieci, na oferowaną pomoc oraz zwiększenie motywacji do działania, którego podstawą powinna być wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice jak i dzieci znajdują oparcie i chęć do pracy nad sobą. Jeżeli jednak, mimo podejmowanych działań, powrót dziecka do rodziny nie będzie możliwy, konieczne jest podjęcie wszelkich możliwych kroków w kierunku uregulowania sytuacji prawnej dziecka i jego przysposobienia przez rodzinę adopcyjną.

L.p.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Prowadzenie indywidualnego poradnictwa dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (wsparcie psychologiczno-pedagogiczne).	OPS, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze powiatu hajnowskiego, Sąd Rejonowy, PPP, organizacje pozarządowe,	ilość udzielonych porad, liczba rodziców korzystających z porad	budżet samorządu powiatowego

2.	Umożliwianie realizacji kontaktów (w tym na terenie Centrum) pomiędzy rodziną biologiczną, a dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Sąd Rejonowy, OPS	ilość spotkań	budżet samorządu powiatowego
3.	Współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR, OPS, Sąd Rejonowy, ZPPP, rodzina zastępcza,	ilość planów pomocy dziecku	budżet samorządu powiatowego, budżet samorządu gminy
4.	W przypadku wyczerpania wszelkich działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej złożenie do sądu wniosku o pozbawienie władzy rodzicielskiej	PCPR, OPS, Sąd Rejonowy	ilość złożonych wniosków	budżet samorządu gminy, budżet samorządu powiatowego,
5.	Zgodnie z art. 47.7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej- składanie do sądu wniosku o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej	PCPR, OPS Sąd Rejonowy, rodzina zastępcza	ilość złożonych wniosków	budżet samorządu powiatowego
6.	Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego informacji na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną	PCPR, Ośrodek Adopcyjny, Sąd Rejonowy, OPS	ilość zgłoszeń, liczba dzieci	budżet samorządu powiatowego

9. Zakładane rezultaty realizacji Programu

- Poszerzenie świadomości społeczności lokalnej w postrzeganiu wagi rodziny dzięki podejmowaniu działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
- Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych, zapobieganie i minimalizowanie zjawisk niepożądanych w rodzinie.
- Ograniczenie skierowań do placówki opiekuńczo – wychowawczej dzieci poniżej 10 roku życia.
- Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy, organizowanie pomocy wolontariuszy.
- Organizowanie pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze poprzez współuczestniczenie w procesie usamodzielnienia oraz wsparcie rzeczowe i finansowe.
- Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, podjęcia lub kontynuowania nauki, zatrudnienia, nabywania umiejętności wykorzystywania własnych zasobów.
- Podejmowanie działań związanych z powrotem dziecka do domu rodzinnego lub, jeżeli nie jest to możliwe, dążenie do przysposobienia.

10. Beneficjenci Programu

- Dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
- Rodziny zastępcze;
- Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- Rodziny dysfunkcyjne zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- Osoby usamodzielniane;
- Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki;
- Kadra pomocy społecznej z terenu Powiatu Hajnowskiego (OPS, PCPR);
- Pracownicy placówki opiekuńczo – wychowawczej;
- Inni pracownicy działający w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej oraz placówek edukacyjnych.

11. Monitoring Programu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako koordynator Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Hajnowskim na lata 2018-2020, zobligowane jest do prowadzenia monitoringu jego realizacji. Będzie on prowadzony na podstawie sporządzanej sprawozdawczości oraz analizy działań realizowanych przez jednostki działające na rzecz rodziny w Powiecie Hajnowskim. Jego rezultaty będą przedstawiane Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej spójny jest z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022 oraz z Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021.

Program ma charakter otwarty i może podlegać ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.